

Sachse-Kozłowska, Elżbieta

Nieznane zabytki z Jaskini Mamutowej w Wierzchowiu

Światowit 33, 205-207

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

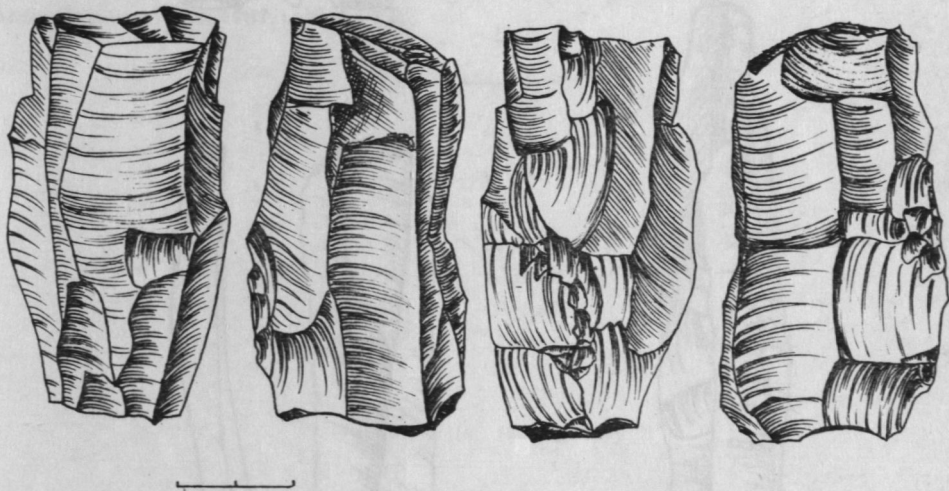
Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Elżbieta Sachse-Kozłowska
IHKM PAN — Warszawa

NIEZNANE ZABYTKI Z JASKINI MAMUTOWEJ W WIERZCHOWIU

Podczas podróży służbowej po Związku Radzieckim, w Muzeum Historycznym w Moskwie (GIM) udostępniono S. K. Kozłowskiemu m.in. kolekcję zabytków pochodzących z terenu Polski. Zabytki te zostały wydobyte z osadów Jaskini Mamutowej przez hr. Jana Zawiszę i ofiarowane muzeum moskiewskiemu. Badania wykopaliskowe w Jaskini Mamutowej prowadzone były przez J. Zawiszę w latach 1874 - 1882, pochodzą z nich m.in. niżej prezentowane okazy¹.

1. Duży wiórowy rdzeń dwupiętowy, klockowaty, o prawie dookolnej odłupni (ryc. 1). Pięta górna pochylona do przodu (zaprawiana od tyłu kilkoma odbiciami), dolna — niezaprawiana, płaska, prostopadła do odłupni. Tyl

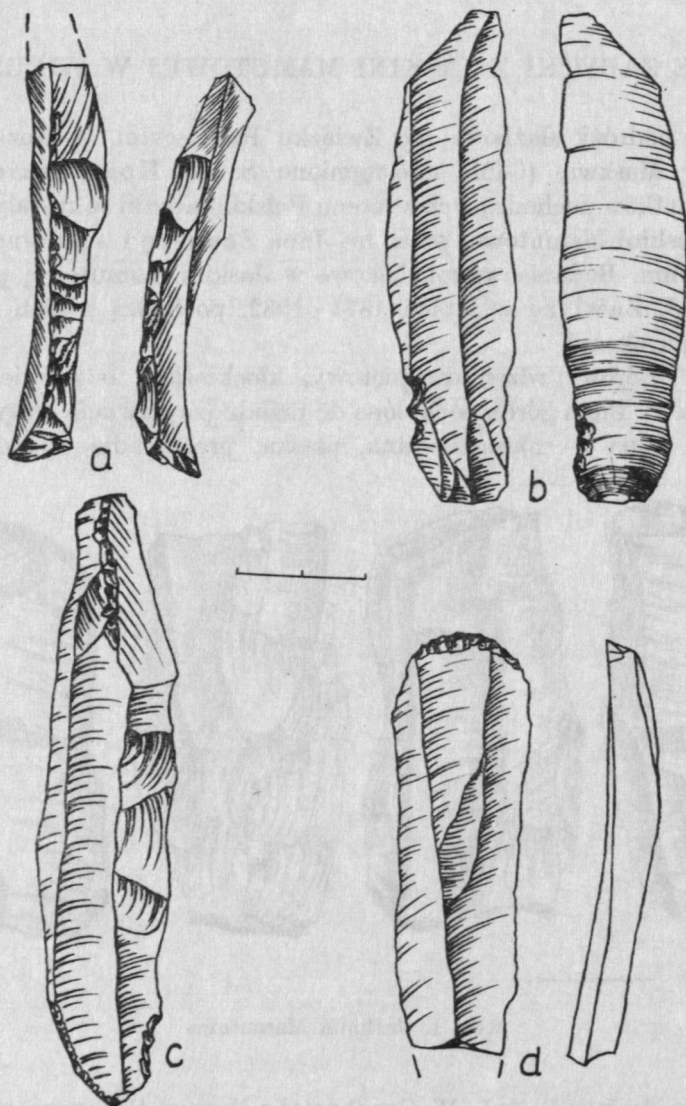
Ryc. 1. Jaskinia Mamutowa

¹ Autorka dziękuje P. dr L. W. Grechowej z Muzeum Historycznego w Moskwie za łaskawe udostępnienie do publikacji zabytków z Jaskini Mamutowej.

rdzenia posiada faliste, ukośnie usytuowane zatępscisko. Jest ono częściowo zniesione krótkim negatywem. Negatyw ten świadczy o próbie zmiany orientacji, z czym wiążą się także ślady wtórnej zaprawy górnej pięty (pod kątem ostrym do tyłu okazu).

2. Duży, bardzo smukły zatępiec wiórowy, silnie podgięty, jednoboczny, odbity z rdzenia jednopiętowego (ryc. 2a).

3. Duży, smukły, masywny wiór z wnęką, odbity z rdzenia jednopiętowego (ryc. 2b). Posiada płasko retuszowaną, słabo zaznaczoną wnękę.

Ryc. 2. Jaskinia Mamutowa

4. Duży, smukły, masywny podtępiec wiórowy z zatępca dwubocznego (ryc. 2c), odbity z rdzenia jednopiętowego. Okaz posiada drobno, półstromo, pazurowato retuszowaną partię przypiętkową i zachowane w części wierzchołkowej pozostałości zatępiska.

5. Duży, smukły drapacz łukowy wykonany z wióra, ułamany u podstawy (ryc. 2d). Wiór podgięty, odbity z rdzenia jednopiętowego. Drapisko średnio zakolone, półstrome, niewysokie.

Wszystkie opisane zabytki zainwentaryzowano pod numerem 3765 - 92.

Zarówno rdzeń, jak też wióry i drapacz ściśle nawiązują do bogatego poziomu „wschodniograweckiego” znanego z Jaskini Mamutowej² i tylko z nim mogą być wiązane.

UNKNOWN ARTIFACTS FROM THE MAMUTOWA CAVE NEAR CRACOW

The author presents five flint artifacts deposited at the Museum of History in Moscow and coming from the East-Gravettian level of the Mamutowa Cave near Cracow. The artifacts had been given to the Museum by Count J. Zawisza.

² L. Kozłowski, *Starsza epoka kamienna w Polsce (Paleolit)*, Poznań 1922, tabl. VII, VIII; S. Krukowski, *Paleolit Polski*, Kraków 1939 - 48, tabl. 19, 20; J. K. Kozłowski, *Uwagi o górnopaleolitycznych przemysłach z ostrzami tylcowymi na terenie Polski*, „Wiadomości Archeologiczne” t. 32, 1967, ryc. 6, 7; S. Kowalski, *Wstępne wyniki badań archeologicznych w Jaskini Mamutowej prowadzonych w latach 1957 - 1964*, „Materiały Archeologiczne” t. 8, 1967, tabl. I - VI.